

Host přijímá hosty

Kázání ze soboty 22. října 2011 – Radomír Jonczy

(Gn 18, 1-5)

I. Abrahámovi hosté

Možná jste si toho taky všimli. Z vyprávění, které zde před malou chvílí zaznělo, není úplně jasné, kdo že to tady Abrahama navštívil. Byl to sám Hospodin v lidské podobě, provázený dvěma anděly, nebo Hospodin, který na sebe vzal podobu tří mužů?

Se zajímavou hypotézou k řešení daného problému přišel před časem současný britský rabín Jonathan Sacks. Podle něj se tady Abrahám ocitá v prorockém vytržení, ve kterém k němu promluví Hospodin. V zápětí na to přicházejí poutníci.

Abrahám, zaujat návštěvou, se v jednotném čísle obrací nejprve na Hospodina a prosí ho o chvíli strpení: *„Panovníku, jestliže jsem u tebe našel milost, nepomíjej svého služebníka.“* Pak už v množném čísle oslovuje své hosty a říká: *„Dám přinést trochu vody, umyjte si nohy a zasedněte pod strom. Rád bych vám podal sousto chleba, abyste se posilnili; potom půjdete dál. Přece nepominete svého služebníka.“*

II. Hosté nade vše

Ze Sachsova pojetí vyplývá možná trochu odvážná, ale přitom velice zajímavá myšlenka. „Pane, budeš muset chvíli počkat, ale jsou tady lidé, poutníci, kteří uprostřed parného dne potřebují mou pomoc, mé pohostinství. Jsem ti vděčný za to, že jsi mne poctil svým zjevením, moc tě však prosím, počkej chvíli, až je obsloužím. Pak zase plnými doušky budu vychutnávat tvou vzácnou přítomnost.“

Všimněte si, že v duchu této interpretace je pohostinnost důležitější, než společenství s Bohem. V knize „O svobodě náboženství“ Sachs vysvětluje: „Existuje Bůh, kterého potkáváme ve vizích, zjeveních a mystických setkáních v hloubi duše a stejně tak existuje Bůh, který se zrcadlí v obličejích lidí, dokonce i cizinců, které potkáváme uprostřed všedních dnů, a potřebují naši pomoc. Důležitější však je vidět Boha v tváři bližního, který potřebuje naši pomoc, než Boha v prorocké vizi.“

Křesťanským vykladačům by se pravděpodobně Sachsův přístup moc nezamlouval. Mají za to, že Abrahamovo kolísání mezi jednotným a množným číslem vyplývá z toho, že Abrahama navštívil Bůh v podobě svaté Trojice. Osobně jsem však přesvědčen o tom, že si ty dva výklady zas tolik neprotiřečí. Abraham totiž mužům, kteří se objevili na zápraží jeho stanu, slouží tak, jako by sloužil samému Bohu. (Gn 18,6-8)

III. Host přijímá hosty

Je až zarážející vnímat, jak stoletý stařík s neobyčejnou energií a čilostí v úmorném vedru pravého poledne kmitá jako mladík. Svým hostům poskytuje vodu k umytí nohou, vybírá vhodné místo ke společnému stolování. Nabízené občerstvení je tak vydatné, že přesahuje míru běžné lidské spotřeby. Chléb je upečen ze tří měr, tedy ze třiceti šesti litrů mouky. Kromě toho Abraham osobně vybírá celé mladé dobytče. K tomu všemu přidává hustou smetanu a mléko. Dává to nejlepší, co má. Dává víc, než je třeba. Dává ochotně a radostně. Co jej k tomu vede?

Na základě Boží výzvy se před léty vypravil do zaslíbené země. Všude, kam přišel, byl jen pouhým poutníkem, tedy hebrejem – cizincem. Dokonce i v cíli své cesty, v *zemi, kterou mu Hospodin přislíbil, žil jako cizinec a host.* (Žid 11,8) Z vlastní zkušenosti proto věděl, jak chutná žár pravého poledne, chlad noci, žízeň a hlad... Hledáme-li motivaci jeho pohostinství, tady je: **Host přijímá hosty, cizinec cizince, poutník poutníky.** Řečeno slovy sv. Terezie z Lisieux: „Je dobré mít nějaké trápení. Člověka to učí milosrdenství.“

IV. Pohostinnost Abrahámových potomků

Pohostinnost po Abrahamovi zdělili i jeho potomci. Pohostinství se tak stalo jednou z nejvznešenějších myšlenek judaismu. Pozornost k hostům Tóra dokonce přímo uzákoňuje. V knize Levitikus čteme: „*Ten, kdo bude s vámi přebývat jako host, bude vám jako jeden z vás domorodců. Budeš ho milovat jako sebe samého. Protože i vy jste byli hosty v zemi Egyptské.*“ (Lv 19,34)

Rabíni na pohostinnost kladou veliký důraz. Považují ji za základní funkci židovského domova. Babylonský talmud považuje pohostinnost za důležitější, než studium Tóry. O rabi Hunovi se traduje, že když usedal k jídlu, otevíral dveře a volal: „Nechť každý, kdo potřebuje, vstoupí a jí.“ ☺

V. Pohostinnost křesťanů

a) Ježíš pohostinnost přijímá i nabízí

Na židovský důraz pohostinnosti navazuje také křesťanské učení. Ježíš se, podobně jako Abraham, kvůli nám a pro nás stal poutníkem. Putoval od místa k místu, bez domova. (Lk 9,58) Zázemí a pohostinnost rád přijímal i nabízel. Jako kazatel se jednou dokonce ochotně postaral o žaludky svých pěti tisíc posluchačů. Rád přijímal pozvání ke společnému stolování a nedělalo mu problém ani hodování s těmi, kterými ostatní opovrhovali.

b) Pohostinnost kritériem posledního soudu

Pohostinnost povýšil na jedno z klíčových kritérií posledního soudu: „*Tehdy řekne král těm po pravici: „Pojďte požehnaní Otce mého, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa. Neboť jsem hladověl a dali jste mi jíst, žíznul jsem a dali jste mi pít, byl jsem na cestách a ujali jste se mne, byl jsem nahý a oblékli jste mě...“* (Mt 25,34)

c) Pohostinnost součástí bohoslužeb prvních křesťanů

Motivováni Ježíšovým příkladem, první křesťané provozovali své bohoslužby u stolu s dobrým jídlem. Vzájemnost si mimo jiné projevovali také tím, že se při bohoslužbách mezi sebou dělili o jídlo. V závěru každé takové bohoslužby byla pak slavena Večeře Páně.

Samotné stolování bylo později z organizačních důvodů od bohoslužby Večeře Páně odděleno. Vznikla tak tradice křesťanských hostin zvaných „Agape“. (Juda 12) Ty pak zpravidla organizovaly manželky zámožných křesťanů. Zvaly na ně své sociálně slabší spoluvěřící.

d) Pohostinnost podstatou Božího království

Když Ježíš hovoří o Božím království, kterým vyvrcholí dějiny, říká, že *mnozí od východu i západu přijdou a budou stolovat s Abrahamem, Izákem a Jákobem v království nebeském.* (Mt 8,19) Na tuto hostinu s praotci Izraele jsme zváni i my všichni. Ježíš nás vybízí, abychom se na ni vydali už dnes. Očekává, že cestou budeme spolu s Abrahamem přijímat a hostit všechny potřebné.

e) Pohostinnost ve sboru na Vinohradech

Když jsem před 30 lety přicestoval jako student z Moravy do Prahy, byla pro mne změna prostředí velice náročná. Stýskalo se mi po domově, po rodném sboru, kamarádech... Naivně jsem si myslel, že když zvládám sobotní školu, bude pro mne studium teologie procházka růžovým hájem. Nebyla. Od vinohradského kazatele, kterému jsem byl přidělen jako pomocník, jsem dostal rozpis, kdy a kde budu kázat (nikoho nezajímalo, že jsem ještě nikdy nikde nekázal), nafasoval jsem lidi na vyučování, (nikoho nezajímalo, že jsem ještě nikdy nikoho nevyučoval)... V sobotu v poledne všichni odešli domů na oběd a já na Vyšehradě pojídal housku se slzami. A pak se to stalo. Přišel Bóďa a řekl, že mne zve na lepší. Teprve později jsem se dozvěděl, že se tak jmenovala ulice, kde Špinarovi bydleli. Svět se mi rázem rozsvítil. Vítán jsem u nich byl i během týdne. Malému Davídkovi a Mišulkovi jsem vyprávěl příběhy před spaním, s Bóďou a s Janou jsme nacvičovali písničky na sobotní odpolední shromáždění... Pohostinnost způsobila, že jsem se v Praze postupně zabydlel. Přemýšlím o řadě mladých lidí, studentů, kteří poslední dobou pravidelně navštěvují náš sbor. Najdou u nás ještě i v 21.století své zázemí?

VI. Náročnost pohostinnosti

Zvládáme Ježíšem stanovený úkol? Jan Kalvín ve svém komentáři k našemu dnešnímu příběhu píše: „Mnohé hospody svědčí proti nám, neboť ukazují, jak to jde s kopce s tak přirozenou povinností, jako je křesťanská pohostinnost.“

O pohostinnosti se snadno mluví, hůř se však realizuje. Každý z nás ví, jak hořce někdy chutná ztráta soukromí. Rčení, podle kterého ryba a host třetího dne zapáchají, nevzniklo náhodou. Proto nás epištola Židům povzbuzuje: „*Bratrská láska ať trvá, s láskou přijímejte i ty, kdo přicházejí odjinud – tak někteří, aniž to tušili, měli za hosty anděly.*“ (Žid 13,1.2)

Pohostinnost vnímá Nový zákon jako jeden z duchovních darů, kterými Bůh obdarovává církev, aby mohla sloužit všem potřebným. (1. Kor 12,28) Žádný člověk není obdarován všemi dary. (1. Kor 12,7) Pohostinnost abrahámovského typu nemusí být každému úplně vlastní. Působí však velice podivně, když církev ignoruje ty, kteří potřebují pomoc. Náš dnešní příběh však není jen výzvou k humanitárním aktivitám a samaritánské službě. Je tady ještě další důležitá souvislost. **(Gn 18,9-15)**

VII. Výhody pohostinnosti

Abrahamova žena manželovo nadšení pro pohostinnost evidentně nesdílí. Podpopelné chleby dle instrukcí manžela pravděpodobně připravila, ale jinak se drží stranou. Může se jevit, že se jako zdvořilá žena, v souladu s tradicemi orientu, nechce mužům plést do rozhovoru. Hosté však její jednání jako zdvořilost nevnímají. Abrahama se ptají: „*Kde je tvá žena Sára?*“

Sára zůstává stranou, její touha po společenství však zatím stále ještě není úplně potlačena. Za dveřmi stanu zvědavě naslouchá. Boží slovo o tom, že se jí má narodit syn, tak sice slyší, ale izolována od společenství, ve kterém je toto slovo reflektováno, má Sára problém jej pochopit. Proto se mu také vysmívá.

Společenství církve je organismem dosti složitým. Teolog Prof. Zvěřina po pravdě přiznává, že je mu církev prokletím i požehnáním zároveň. Krátká epizodka ze života Sáry ukazuje, že stojí za to pohostinnost církve přijímat i poskytovat. Uprostřed společenství církve člověk totiž Boží slovo lépe slyší a lépe mu rozumí. Proto je výzva: „Neopouštějte společná shromáždění...“ adresovaná před dvěma tisíci léty Židům, stále stejně aktuální.

Amen.